

Nr 200.

Av friherre **Hermelin**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en dräneringsfond m. m.*

Uti en till innevarande års riksdag avlåten nådig proposition, nr 357, har Kungl. Maj:t för inrättande av en dräneringsfond m. m., bland annat, hemställt, att riksdagen ville godkänna de av chefen för jordbruksdepartementet i statsrådsprotokollet föreslagna allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond, som även att riksdagen till bestridande av vissa kostnader för dagtraktamenten och resekostnadserättningar ville anvisa under nionde huvudtiteln ej mindre å tilläggsstat för år 1918 ett förslagsanslag av 200,000 kronor, än även å extra stat för år 1919 ett förslagsanslag av 260,000 kronor.

Uti punkt 11) av ovan angivna förslag till allmänna villkor och bestämmelser finnes angivet, att »Plan och kostnadsförslag för täckdikningar skola vara uppgjorda av lantbruksingenjör eller efter vederbörande odlingsråds bestämmande av länsagronom, jordbrukskonsulent eller annan person, som odlingsrådet prövar vara därtill kompetent, och skall denna även avgiva yttrande om den föreslagna täckdikningsmetodens lämplighet för marken i fråga».

Den av Kungl. Maj:t tillsatta produktionskommittén, som varit initiativtagare till inrättande av den föreslagna dräneringsfonden, har uti sin till Kungl. Maj:t ingivna skrivelse i ärendet ansett sig i fråga om anlåtande av lämpliga förrättningsmän för täckdikningens utförande, bära framhålla, att ledningen vid täckdikningsplanernas upprättande och täckdikningens utförande jämte kontrollen över arbetet m. m. bör i främsta rummet anförtros åt lantbruksingenjörerna, men att, där så lämpligen befunnes, dylikt uppdrag bör kunna efter odlingsrådets bestämmande lämnas även åt jordbrukskonsulent, länsagronom eller annan lämplig person. Att slutligt granska uppgjord plan, innan ärendet före-

tages till avgörande av odlingsrådet, syntes dock tillkomma lantbruksingenjör eller den, odlingsrådet därtill förordnar. Kungl. lantbruksstyrelsen har i avgivet utlåtande över detta kommitténs förslag anført, att täckdikning, särskilt då rör (tegelrör) användes, måste både vad planläggningen och utförandet beträffar ledas av för detta ändamål fullt kompetent person, samt vitsordar, att produktionskommittén ock framhållit vikten härav och för den skull i första hand föreslagit lantbruksingenjörerna som ledare. Rörande kommitténs förslag i övrigt, att även andra personer, som av vederbörande odlingsråd anses lämpliga, kunna av odlingsrådet förordnas som ledare, kritiserar detta av lantbruksstyrelsen därmed, att lantbruksstyrelsen äger en livlig erfarenhet av de olägenheter, som, jämväl för lång tid framåt, kunna uppstå vid dylika företag, om därvid den bästa möjliga fackkunskapen icke anlitas. Lantbruksstyrelsen anser därför, att såväl planläggningen som själva täckdikningen bör stå under vederbörande lantbruksingenjörs ledning, varigenom välbehöflig statskontroll vinnes å de statsunderstödda arbetena.

I detta kungl. lantbruksstyrelsens utlåtande kan jag för min del ej annat än med största övertygelse instämma, om även i vissa enstaka fall annan person, lika kompetent som lantbruksingenjör, skulle finnas att tillgå. Det synes mig, att för planläggningar och arbete av ifrågasatt slag, som till sin natur utgör den allra förnämsta lösningen för erhållande av en ökad jordbrukets produktion, ej allenast kräves den bästa sakkunskap, som på området kan uppletas, utan även, då det här gäller dispositionen av ansevärd penningmedel, ett fullt laga tjänstemannaansvar. Den fackliga ledningen bör jämväl vara enhetlig, och det synes mig klart att odlingsråden i främsta rummet ensamt böra anlita vederbörande lantbruksingenjör. Detta torde dock icke i någon mån förringa värdet av det goda arbetstillskott, som länsagronomer, jordbrukskonsulenter och andra lämpliga personer kunna lämna till nu ifrågasatta arbetens förverkligande. I den utsträckning, som därför länsagronomerna och jordbrukskonsulenterna kunna anses lämpliga och befinnas villiga, att vid sidan av sina mångahanda övriga så viktiga uppgifter medverka ej allenast till spridande av kunskapen om täckdikningens nytta utan även till utförande av själva täckdikningen, så böra de givetvis därtill komma att användas. Av vissa praktiska skäl torde det ock böra medgivas odlingsråd rättighet, att, därest större svårigheter möta att använda lantbruksingenjör som ledare, det må ankomma på odlingsråden att som ledare förordna såväl länsagronom som jordbrukskonsulent eller annan person, som genom sin verksamhet visat sig fullt lämplig härtill. Såsom en följd av det anförda torde ock böra bestäm-

mas, att de utbildningskurser, som enligt propositionen avses anordnas för täckdikningsförmäns utbildande, böra ställas under ledning av vederbörande lantbruksingenjör eller eljest under den, som enligt vad nyss anförts särskilt kan förordnas.

Föredragande departementschefen har i sitt yttrande till statsrådsprotokollet anført i fråga om så väl produktionskommitténs förslag uti förevarande fall som kungl. lantbruksstyrelsens däröver avgivna utlåtande, att det synes departementschefen, att en så långt gående bestämmelse, som den lantbruksstyrelsen gjort gällande, skulle kunna medföra, att andra lika viktiga förrättningar — exempelvis sådana som avse utförande av större vattenledningar — bleve undanskjutna, enär lantbruksingenjörerna icke skulle kunna medhinna alla dessa förrättningar, och då i övrigt frågan om biträden åt lantbruksingenjörerna skulle vara under utredning, så har departementschefen funnit det icke tillrådligt att nu stipulera så strängt inskränkande föreskrift, utan ansett, såsom även framgår av ovan citerade punkt 11) av förslaget till allmänna grunder, det bör stå odlingsråden fritt att anlita vem helst av de av kommittén angivna förrättningsmän, som odlingsrådet finner lämpligt, för att ändamålet må vinnas både hastigt och säkert.

Emellertid har i en inom andra kammaren väckt motion, nr 419, av herrar Berg i Staby och Bengtsson uppå angivna grunder gjorts gällande, att det synes nödvändigt, att sådana anordningar måtte vidtagas i syfte, att nödig biträdeskraft ställes till lantbruksingenjörernas förfogande för att dessa tjänstemän må bliva i tillfälle att ombesörja såväl dräneringsförrättningarna i fråga, som ock andra tjänsteåligganden. För detta ändamål hava förbemälda motionärer hemställt, att riksdagen för år 1918 ville ställa till förfogande härför erforderliga penningemedel. Skulle nu denna motion komma att vinna riksdagens bifall, synas mig de förnämsta skälen för det avstånd departementschefen uti viss mån tagit från såväl produktionskommitténs som lantbruksstyrelsens förslag vara förfallna. Det synes mig dock, som om beredande av medel för 1918 icke skulle vara tillfyllest, utan torde liknande medel varda av riksdagen jämväl anvisade för år 1919, vilka för sistnämnda år torde kunna beräknas till högst dubbla det belopp, som av motionärerna ansetts nödvändigt för år 1918, för vilket år beräkningen skett endast för tiden från och med den 1 juli.

På grund av vad jag sålunda anført och uti viss överensstämmelse med den uti andra kammaren av herrar Berg i Staby och Bengtsson väckta motionen, nr 419, får jag därför vördsammast hemställa,

dels att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts nådiga proposition, nr 357, angående inrättande av en dräneringsfond m. m., måtte besluta, att av de belopp, som i propositionen äskats för bestridande av kostnader för dagtraktamenten och reseersättningar till vissa förrättningsmän och hos dem anställda tekniska biträden m. m., måtte i mån av behov få, såsom bidrag till avlöning för assistenter åt lantbruksingenjörer, användas:

ej mindre för år 1918 högst kronor 27,600: —
 än även för år 1919 högst » 55,200: —;

dels ock att riksdagen ville förklara:

att som ledare såväl för täckdikningsplanernas upprättande och täckdikningens utförande som även för de utbildningskurser, som enligt propositionen avses att anordnas för utbildning av täckdikningsförmän, skall i främsta rummet användas vederbörande lantbruksingenjör eller, om sådant ej kan ske, länsagronom, jordbrukskonsulent eller annan person, som på grund av sin föregående verksamhet kan av odlingsrådet förklaras vara därtill fullt lämplig.

Stockholm den 14 maj 1918.

Richard Hermelin.